

Bugarska zatražila primirje i mir.

Službena objava bugarsko-brzojavne agenture. — Korak poduzet bez kraljeva znanja u suglasju sa blokom većine. — Uti-sak u Berlinu. — Pokrat prot. Malinovu. — Graf Burlan o po-ložaju. — Vojničke postavke. — „Položaj je ozbiljan“. — Iz-java nemačkog državnog tajnika.

Sofija, 26. (D. u. — Bug. brz. ur.) Službeno se saopćuje: Na temelju najnovijih događaja i posle zajedničkog pretresavanja položaja sa nadlež-nim činiteljima, bugarska je vlada, vodjena od želje da se učini kraj krvoproliću, dala generalissimusu vojske na bojnom polju punomoć, da vrhovnom zapovjedniku antantinih sila u Solunu predloži, neka se odustane od bojeva, kako bi se započela pre-govaranja u svrhu sklopljenja primirja i mira. Čla-novi bugarske delegacije su sinoć otputovali, da stupe u dodir sa opunomoćenjima ratujućih antan-tinli država.

Sofija, 26. (D. u. — Bug. brz. ur.) Vladinom bloku pripadajuće stranke objavljuju sledeću notu: U suglasju sa strankama bloka predložila je vlada jučer dne 25. u 5 sati popodne neprijatelju primirje u svrhu mirovnih predloga. Stranke bloka pozivlju vojsku i pučanstvo, da očuvaju vojničku i javnu disciplinu, koja je tako nužna, da se u tako odlučnim trenucima započeto mirovno delo dovede sretno do svršetka. Narodna je skupština sazvana za 30. rujna.

Berlin, 26. (D. u.) Prispelo su vesti, prema kojima je bugarski ministar predsednik Malinov ponudio primirje vodjama prot. Bugarskoj operira-jućih antantinih četa. Kako se javlja, gospodin je učinio ovu ponudu na vlastitu ruku, bez privole kralja, parlamenta i bugarskog vojnog vodstva. U bugarskim, savezu vernim krugovima izazvalo je Malinovo postupanje veliko uzbuđenje. U toku su vojničke mere, kako bi se krepko poduprio bugarsku frontu. Prema poslednjim vestima iz So-fije, pojavljuje se protugibanje prot. ministru pred-sedniku Malinovu.

Beč, 27. (D. u.) „Freundenblatt“ javlja: Mi-nistar vanjskih posala graf Burlan izjavio je tečajem svojih pogovora s nemačko-nacijonalnim članovima vanjskog odseka delegacija, da unatoč događajima u Bugarskoj ne treba prosudjivati sveukupnu situ-aciju suviše kritički. Na daljnje upite delegata uz-vratilo je graf Burlan, da čemo postupati u potpu-nom sporazumu s Nemačkom. Savez izmedju nas i Nemačke države ostaje ko i pre nezdrman i jak.

Beč, 27. (D. u.) Novine se bave na dugo i široko sa najzadnjim događajima na mačedonskom ratištu te ustanavljaju, da je polag zadnjih vesti bugarska vojska pretrpela bez sumnje težak poraz, pošto je čitava bugarska fronta do Vardara ispre-vraćena, usled čega je izgubila velike količine ma-terijala i velik broj boraca te je napadač prestupio već na bugarsko tlo. Novine ističu, da se uz dane prilike mora računati s okolnošću, da će poraz i uticati na političko držanje Bugarske, ma da se iz činjenica ne može još razabrati u kojem obliku i s kojim ciljevima. Naše vojno vodstvo nije tim raz-vojem stvarl prenerazeno a pogotovo radi toga ne, što se već deset dana izvršuje. Pre svega valja posmatrati albansku frontu. Kritički je ovde mome-nat, da za naše operacije u Albaniji nisu bili me-rodavni politički ciljevi već samo potpora Bugarima, čije istočno krilo štittimo. Povačenje Bugarske fronte stavlja naše vojno vodstvo pred nove odlu-ke, čije će se posledice možda pokazati već u najbliže doba. Na svaki način pratilo je vojno vodstvo događaje u Mačedoniji te prema tome udesilo svoje odluke. Za slučaj, da bi bilo potrebno latiti se kojekakvih vojničkih mera — mi smo pri-pravljeni.

Berlin, 27. (D. u.) U današnjoj sednici glavnog odseka državnog sabora uzeo je državni tajnik vanjskih posala von Hintze reč, te je saopćio vesti, koje predleže iz Sofije o koraku ministra predsednika Malinova, da postigne primirje i mi-rovna pregovaranja te je izjavio, da je bugarska delegacija prema nekojim vestima otputovala već u sredu u Solun dok je po drugim vestima bila još u četvrtak u Sofiji. Za tim objasilo je državni tajnik von Hintze stanovište nemačke vlade prema događajima u Bugarskoj. Državni je tajnik označio položaj u Bugarskoj kao veoma ozbiljan. Odmah poste ofenzive sporazuma časlalo je nemačko vojno vodstvo jače sile u Mačedoniju, od kojih su nekoje već stigle na lice mesta. I austro-ugarsko je vojno vodstvo poslalo znatne pomoćne sile. Državna će vlada trajno obavešćivati državni sabor o događajima u Bugarskoj. Predsednik je odseka za tim predložio, da se opusti svaka debata o Bugarskoj, budući da položaj nije još jasan. Pred-lož bio je jednodušno prihvaćen.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 27. (D. u.) Službeno se javlja: Uzduž tirolske fronte i na mletačkoj gorskoj fronti topov-ska paljba i okršaji ophodnja. — Na zapadnom su se bojištu austro-ugarske, čete proslavile u bojevima istočno od Moze. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 27. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: U Cham-pagnei izmedju uzvisina zapadno od Sulppe i Aisne kao što i severozapadno od Verduna izmedju Ar-gona i Moze započeli su jučer Francuzi i Ameri-kanci s jakim navalama. Topovski se boj širio preko uzvisina zapadno od Sulppe prema zapadu prema Reimsu, na istoku preko Moze sve do Mo-zele. Tamo su usledile samo delomične navale, što su bile suzbijene posle boja. Kod njihovog suzbi-ljanja zapadno od Moze odlikovalе su se također austro-ugarske čete. Na frontama glavne navale uvela je moguća, topovska paljba pešačku bitku. Zapadno od Aisne provalio je Francuz, a istočno od Argona Amerikanac uz uložak brojnih oklop-ljenih vozova prot. našim položajima. Prema za-povedi uzmakle su naše prethodne postojanke na njima doznađene obrambene položaje. Kod Tahure i Riponta uspele je neprijatelju svojim do večera nastavljenim navalama da prodre preko naše prednje bojne linije sve do uzvisina severozapadno od Tah-ure i do Fontaine-en-Dormois. Ovde su zatvorile pričuve mesnu provalu neprijatelja. S osobitom že-stinom izveo je neprijatelj svoje navale prot. našim položajima izmedju Auberive i jugoistočno od Somme-Py. Skršile su se uz najteže gubitke pred našim bojnim linijama. I severno od Cernaya škrsile se do večera više puta opetovane neprijateljske na-vale. U Argonama suzbili smo delomične navale neprijatelja. Izmedju Argona i Moze prođro je ne-prijatelj preko naših prednjih linija sve do Mont-bilalville—Mont-Faucon i do luka Moze. Na tom mestu zaustaviše ga naše pričuve. Neprijatelj je mogao dakle na nekojim mestima dopreti do naših pešačkih i prednjih topničkih linija. Pokušaj pro-dora, koji su Francuzi i Amerikanci poduzeli s da-lekosežnim ciljevima, škrsilo se za prvog dana bitke na žilavosti naših četa. Predstoje novi bojevi. — Ludendorff.

Večernji izveštaj.

Berlin, 27. (D. u.) Večernji izveštaj javlja: Izmedju cesta, što vode od Arrasa i Peronna na Cambrai i prot. položaju Slegfrieda zapadno od Catelet započele su navale Engleza i Amerikanaca uz golemi uložak četa i materijala. Navalna u smeru na Cambrai stekla si je ozemlja. U Champagnei kao što i izmedju Argona i Moze izjaloviše se ponovno teške navale Francuza i Engleza.

Rat.

Izmedju Sulppe i Moze navalili su Francuzi i Amerikanci preključer u jutro po jedanaestatnoj topovskoj paljbi. Nemci su po staroj taktici izmakli glavnom udarcu te povukli slabe prednje čete u stražnje položaje. Navalna je Amerikanaca i Francuza od kojih su prvi napadali na fronti zapadno od Aisne a potonji istočno od nje, dostigla je prema tome samo na nekojim mestima nemačke pešačke i topničke položaje. Navalna je fronta široka 60 ki-lometara a ozemlje stečeno po neprijateljskoj vojsci iznosi od 5 do 7, na Mozi 9 kilometara. — Jučer su Englezi i Amerikanci poduzeli opet golemu na-valu u smeru na Cambrai i Le Catelet. Navalna fronta iznosi tu preko 30 kilometara. Večernji iz-veštaj javlja, da si je neprijatelj stekao prostora u smeru na Cambrai. — Na mačedonskom su bo-jištu zaposeli Englezi Strumicu. — U Palestini za-poseli su Englezi Amman te prekinuli time želez-nicu Hedžas, koja vodi u Meku i Medinu. Time su operacije turske vojske u području južno od Pale-stine i pogotovo u Arabiji vanredno otešćana.

Engleski izveštaj iz Palestine: Izakako smo u jutro 22. rujna zaposeli prelaze preko Jordana kod Isr-ed-Damit, bio je zatvoren zadnji put begu tur-skih armija zapadno od reke. 7. i 8. turska je ar-mija prestala takorekuć da egzistira. Čitav se njezin tren nalazi u našim rukama.

Engleski izveštaj iz Palestine od 26. rujna: Na severu zaposela je naša konjica Tiberias—Somech i Es Samra na bregu jezera Tiberias una-toč odlučnom otporu turske posatke. Istočno od Jordana zaposela je naša konjica Amman na železnici Hedžas te progoni turske čete, koje se po-

vlače na sever uzduž železnice. Od početka bo-jeva u noći na 19. t. m. iznose ukupni naši gu-bitici svake vrsti manje nego li deseti deo broja dopremljenih zarobljenika.

Engleski izveštaj od 26. ru na uvečer: Osim sukoba izmedju štrafinskih odelenja na različitim delovima fronte, tečajem kojih smo dopremili ne-koliko zarobljenika, nema ništa zanimivoga da se javi. Zadnjih dana osvojile su prva i sesta engles-ka divizija devetog zbora pod zapovedništvom generala Breithweita pu ljutom boju ali s malim gubicima severno od St. Quentin zapleteni sustav opkopa, utvrđene točke, jednu sumu i nekoja mesta, dopremiv preko 1500 zarobljenika. Kod ovog poduzeća poduzeo je neprijatelj mnogo jakih protunavala, koje smo sve suzbili.

Službeni engleski izveštaj iz Soluna javlja: Englezi su unišili u Strumicu.

Izveštaj istočne armije od 25. rujna: Unatoč ulošku jačih nemačkih četa morao je neprijatelj da nastavi svoj uzmak na sever. Ipak opiraju se nje-gove jake zalaznice severozapadno od Bitolja. Na levom su krilu savezničke čete prekorabile Prilep te su prodrle na cestama Nač—Kičevo i Veles. U centru osvojili su Srbi gorski masiv Popadija istočno od Babune te su si stekli na donjoj Čer-ni zemljišta. Na drugoj strani proširili su svoj mosto-bran severno od Vardara te su doprili do uzvisina izmedju Vardara i doline Kriva Lokavica, na kojim se kuša neprijatelj žurno utvrditi. Na desnom krilu pomaknule su francuske, engleske i grčke čete jake prednje čete preko Vardara prema Gradcu i Hu-dovu te su osvojile gorski masiv Karbil severno od Dojranškog jezera. Plen raste neprestance. 23. t. m. zaplenili smo preko 30 topova i znatni manji pri-bor.

* Car pomilovao poljske legijonare. Beč, 27. (D. u.) Car je primio predsednika poljačkog kola dr. Tertila, predsednika zastupničke kuće dr. Ger-mana i člana gospodske kuće Bilinskoga u audi-jenciju u carskom dvoru te im saopćio, da je od-redio posvemašnju obustavu parnice prot. poljačkim legijonarcima u Marmaros-Szigethu. Dr. Tertil od-govorio je sa duboko osećanom zahvalom za mi-losni čin carev.

* Preokret u Bugarskoj. Ženeva 25. (D. u.) „Gazette de Lausanne“ piše u svom uvodniku od 21. t. m.: Bugarski poraz neće poboljšati diplo-matičku situaciju za kralja Ferdinanda. Jedna ne-sreća dolazi retko osamljena. Nova se pogibelj preteći pojavila. Veoma uplivni „Newyork Times“ vodi akciju, kojom bi se imao skloniti predsednik Wilson, da navesti Bugarskoj i Turskoj rat, budući da je potrebno, kako veli „Newyork Times“, da se na celoj fronti stvori odluka. Doće trenutak; kad će se naši saveznici pitati: Da li ste za Srbiju, Rumunjsku i Grčku ili hoćete izdati ove zemlje na korist Bugarske? Amerikanski će list po svojoj prilici imati svojom kampanjom uspeha. Veoma je lako moguće, da će doskora kralj Ferdinand imati jednog neprijatelja više. U tom će se momentu povećati briga, koja mori kralja a kod gospodina Malinova postać antantofilna orijentacija vidljivija. No glas „Manchester Guardian“ ostao je bez od-govora. Ali za to ostaje u kreposti znameniti čla-nak „Timesa“ na bugarski naslov od 28 kolovoza. Tamo se pokazalo Bugarima: Saveznici neće iz-dati Srbe, Grke i Rumunje u prospet Bugara. Žele li Bugari postići mir, moraju dati dokaza svoga kajanja. Nadajmo se, da su se ove želje čule. Pitanje jest, da li će poraz u Mačedoniji skloniti Bugarsku na ozbiljno promišljanje i pretre-sivanje sopstvenog položaja.

* Italija želi sklopiti posebni mir s Austrijom? Prije nekoliko dana priopćili smo u našem listu brzojav talijanske zvanične brzojavne agenture, koja je širila neke rečenice talijanskog ministra predse-dnika Orlanda pune hvale na austro-ugarsku vojsku. Ova hvala iz talijanskih ustiju upadala je upravo u oči, pošto nije u Talijana običaj, da odviše hvale svoje neprijatelje. Sada priopćuje „Corriere della Sera“ prema „Kölnische Zeitung“ članak, za kojega taj nemački list veli, da nije bio pisan u redakciji, što proizlazi i iz njegova oblika. U tom se članku pozivlje Austro-Ugarska na pristojan način, neka stvori odluku glede na teritorijalne concesije, na koje je voljna pristati. Što bi se u tom slučaju imalo desiti, morala bi Austro-Ugarska poverljivo saopćiti Italiji. Puteve i sredstva za to, da bi si Austrija već našla. — Konačno dolazi iz Berna brzojavka, kojom „Agenzia Stefani“ poriče istinitost vesti, da se izmedju Austro-Ugarske i Italije služ-

beno pregovara posredovanjem švicarskog diplomata. To su sve veoma čudnovati simptomi.

* **Nemci proti Čehoslovacima.** London, 19. (D. u.) „Havas“. Brzojavka iz Vladivostoka od 11. rujna veli, da je češko-slovački generalni stožer bio obavješten o tome, da su se pojavile redovite nemačke čete kod boljševičkih četa na Volgi i u području Dona. Prema tome se mogu očekivati ozbiljne operacije proti Čehoslovacima. Češko-slovačka armija na Volgi je slabo opremljena i prehranjena. Čini se, da se s Čehoslovacima bori na desnoj strani seljačka armija a na levoj kozačka armija pod zapovjedništvom generala Dutova. Kontingenti nisu poznati. Nemci, čini se, napreduju s jugozapada. Posve je jasno, da se moraju veoma naprezati, da se održe u predelu Donečke kotline. Ruski Čehoslovaci stoje pod komandom generala Strivija. Pod njegovim zapovjedništvom stoje pukovnik Zetij na zapadu i Gajda na istoku.

* **Boljševičke grozote.** Dok je nemački državni tajnik tvrdio, da su vesti o grozotama boljševičke preterane, buduću da je Nemačkoj teško priznati nečovečnost svojih saveznika, dotle javlja „Journal“, da je između ministra i konzula neutralnih država, kojima su se bili priključili i austrijski i nemački konzul, došlo do veoma oštrog razgovora. Neutralni su ministri i konzuli najodlučnije prosvedovali proti boljševičkim grozotama. Švicarski je zastupnik u Petrogradu, gospodin Odier, vodio kao najstariji član diplomatskog zbora reč te je Zinovijevu oštrim rečima predočio grozote, kojima se boljševičci ponose. Gospodin je Odier dao izražaja svojoj srdžbi radi ovih zuluma te je zatražio, neka se okrutnostima učini već jednom kraj. Zinovjev je izjavio, da će želje diplomata saopćiti pučkim komesarima, pošto sam ne može da u tom pitanju stvori odluke. U jednom je razgovoru izjavio gospodin Odier nekom uredniku „Journala“, da će ova demarš po svojoj prilici ostati bez uspeha.

* **Talijanska granica opet zatvorena.** Lugano, 26. (D. u.) Talijanska granica bila je opet zatvorena.

/ Iz slavenskog sveta.

Iz Hrvatske. 11. t. m. sankcionirao je hrvatski kralj hrvatsku izbornu reformu. Suvišno bi bilo isticati važnost tog događaja, kojemu „Hrvatska Rijeka“ posvećuje dugi uvodni članak, ističući osobito vanredne zasluge, koje si je stekao u tome hrvatski ban svojim odlučnim i muzevnim nastupom. Time je dobila Hrvatska u istinu demokratski izborni red. Broj izbornika plivisuje se time od 45.000 na 200.000. U hrvatskoj će prema tome imati svaki hrvatski podanik pravo glasa. Učinjen je time velik korak napred u smislu demokratizacije hrvatske države, koju će zajamčiti narodu novi i bolji razvoj te će bez sumnje imati iznimni utecaj na pročišćavanje političke atmosfere od denuncijanstva i tudnjačkog i izdajničkog agentstva. Hrvatska i Slavonija može se danas hvaliti, da imade najdemokratsniji izborni red u monarkiji i to je jedna stečevina od trajne vrednosti, ne samo za sadašnjost, već također za budućnost. — Hrvatske su novine izašle većim delom sa čitavim zaplenjenim stupcima. Pisale su po svojoj prilici o rešenju bosansko-hercegovačkog pitanja i bavile su se sa poznatim memorandumom srpsko-hrvatskih političara Bosne i Hercegovine. Taj korak imade vanredno značenje te je prvi istup bosanskih Srba iz njihove rezerviranosti i taj prvi je korak u znamenju ujedinjenja jugoslavenskoga naroda. Političari, koji su potpisali memorandum, su: Risto Hadži Damjanović (prije srpska oportunistička stranka), Mato Bekavac župnik sarajevski (bivša Hrv. Nar. Zajednica), Pero Todorović (grupa Jeftanovičeva, Srpska Rijeka), Gjurio Džamonja (Hrv. Nar. Zaj.), Jovo Pešut (Srp. Rijeka), Gagro Gašić (srp. nar. str.), Gjorgje Pejanović (red. Srpske Riječi), dr. Fr. Julijan Jelenić, rektor bogoslovlja franjevačkog, dr. Fran Karlo Ikić, rektor franjevačke gimn. Visoko, msgr. Karlo Cankar, dr. Ljubo Simić (pre srpska oport. str.), Gligorije Jeftanović, vodja prijašnje „Jeftanovičeve grupe“ Srpske Riječi, najugledniji srpski vodja, Vojislav Sola, Srbin, predsjednik prijašnjega bos. sabora, dr. Joso Sunarić (Hrv. N. Zaj.), Pero Stokanović, dr. Jojkić, Danilo Dimović (pre podpredsednik sabora, sada član hrv. srp. koalicije u Hrvatskoj), Fra Ljubo Galić, predsjednik bogoslovlja franjevačkog, dr. Sano Lubičević (narodna grupa, srpska), dr. Luka Čabrajić (Hrv. N. Zaj.), dr. Vlado Andrić (srpski oport.), dr. Vjekoslav Jelavić. (Hrv. N. Zaj.) Stjepan Subašić, dr. Marko Alaupović, kanonik. Kako bi već javljeno, izjavio je dr. Sola, da može s Tiszom da govori samo korporativno. Zanimivo jest i to, da je memorandum potpisao također jedan Slovenac, kojega se može smatrati već Bosancem, bivši tajnik biskupa Stadlera, msng. Karlo Cankar i da se izričito izreklo, da memorandum obuhvaća sva tri jugoslavenska plemena. Taj korak dokazuje opet, da su ljudi, koji su pre vodili oportunističku politiku u nadi da bi time koristili narodu te se baš radi toga cepkali i svadjali, bili u jedru dobri i valjani ljudi i da su samo prolazno podlegli miazmima pokvarenog strančarenja ucepjenoga sa strane

Beča i Pešte u jugoslavenski narod. Nadajmo se, da će taj zajednički istup poštenih elemenata svijlu stranaka i svijlu veroispovesti zblizati različite političke struje i stvoriti trajno snošljive odnošaje, koje trebamo za nesmetan kasniji razvoj našega naroda. — Zato je naše naravna ova vest, koju donasaju zagrebačke novine: Grof Tisza biće primljen u audijenciju kod kralja, da izvesti o svome putovanju o jugoslavenskim zemljama. Tisza je dobio najnepovoljnije utiske. Jugoslavenska ideja zahvatila je tako čvrsto koren, da bi plebiscit donio najgori rezultat. Narocito je Tisza razočaran držanjem bosanskih Muslimana, koji rade zajedno sa ostalim Srbo-Hrvatima. Vjerovatno je, da će radi velikih poteškoća, koje proizlaze iz izveštaja grofa Tiszze, rešenje jugoslavenskoga pitanja biti odgođeno.

Iz Slovenije. „Slovenski Narod“ javlja: Zanimivu je brzojavnu okružnicu razasialo c. k. zemaljsko oružničko zapovjedništvo u Kranjskoj svim podređenim oblastima: Okružnica veli: „Sve osobe, koje prave jugoslavensku propagandu, treba prijaviti, da ih se učini neštetnima“. C. k. oružničko zapovjedništvo hoće prema tome uapsiti sav naš narod. Slovenski narod pod ključem — ideja jest groteskna, ali očividno veoma aktualna. — U Ljubljani cenzurira slovenske novine c. k. redarstveni savetnik dr. Skubl. „Slovenec“ je doznao, da je baš taj gospodin Skubl, koji tako bezobrazno postupao sa slovenskim novinama, poslao „Musketi“ u Beč jednu škandaloznu pesmu proti biskupu Jeggliču. U službenom ljubljanskom listu izašli su u zadnje doba također napadaji na porotnički sud, koji, kako veli „Slovenec“ potiču iz istog vrela. Sada je policijski savetnik dementovao vest, da je on bio, koji je poslao „Musketi“ pesmu proti biskupu Jeggliču. On napadajima na porotnički sud ne veli ništa. Zaista interesantna zakulana igra c. k. ljudi. — Kao svako narodno poduzeće, mora se ljubljansko kazalište da bori vanrednim poteškoćama. Za hrvatske škole, za slavenska kazališta, za slavenske potrebe ne može se dobiti ni profesora ni glumaca ni učitelja, što su klasifikovani sa „C“. To ipak ne smeta, da se za nemačke škole i tamo gde su nepotrebne, oslobađaju za ratnu službu sposobni ljudi i to u svakom broju. Radi toga se nije moglo svečano otvoriti narodno slovensko kazalište u Ljubljani već 15. rujna a biće možda moguće tek 15. listopada. Ali da se ne odgodi uopće otvaranje kazališta, zaključilo se otvoriti dramsku sezonu predstavom Finžgarevog „Divjeg Lovca“, čak će svečano otvorenje sezone uslediti tek onda, čim bude sav zbor i sav orkestar na okupu. — Slična je nezgoda zadesila također drugu narodnu svečanost: Narodni je blagdan, što ga je slovenska sekcija hrvatsko-srpsko-slovenačkih žena htela prirediti dne 21. i 22. rujna u korist siročadi palih južnoslavenskih vojnika u poslednji čas od redarstva zabranjen. Redarstvo je narodni blagdan zabranilo u samo predvečerje. Medjutim oko ponoći došla je brzojavna dozvola za obdržavanje narodnoga blagdana. Pošto su brzojavno o zabranu informovane sve provincijalne sekcije, to se dozvolila, koja je tako kasno došla, nije mogla naknadno dojaviti. Zato je narodni blagdan slovenski odgođen za prve dane meseca listopada.

Domće vesti.

Upisivanje u hrvatsku pučku školu u ulici Cenide obavlja se svaki dan od 9—12 sati pre i od 4—6 posle podne. Za sada će škola biti samo u ulici Cenide, a kasnije otvorit će se usporednice i u Sijani. Roditelji imadu doprattiti decu i donesti sobom potvrdu župnog ureda o danu rođenja deteta, svedodžbu cepljenja i zadnju školsku svedodžbu. — U ulici Cenide otvorit će se i zabavište, u koje će se upisivati decu od navršene 3. do 6. godine. Upisivanje usledjuje istodobno kao i za pučku školu.

Roditeljima. Upisivanje dece u naše škole, koje se sada obavlja, nije samo za onu decu, koja tek stupaju u prvi razred, nego se imadu upisati ona decu, koja su već do sad pohađala našu ili bilo koju drugu školu. Upisivanje se obavlja u ulici Cenide do subote 28. o. m. od 9—12 sati pre i 4—6 posle podne. Ovollko javljamo roditeljima, da ne bi mislili, ako su im deca pohađala školu lani, da netrebaju decu letos upisati. Pripućavamo našim ljudima, da bezodvlačno zapišu svoju decu u naše škole. Naša škola stvara našem detetu put budućnosti. U našim školama razviće se dete u svojem materinskom jeziku, a u koliko je potrebno učit će i druge jezike. Nemojte roditelji prouzročiti svojom nemarnošću, da Vam se dete otudji i da se odreče onoga, što nam je sveto. Ne dozvolite, da se deca ne odgoje ni za Vas ni za sebe, nego za sluge tuđincima. Mnogo smo puta progovorili o našim školama i našem jeziku, te smo javno predočili, kako će svršetkom rata prestati i svako nasilje, a naš jezik zauzeće ono mesto, koje ga po broju njegovog naroda pripada. Da ljubite roditelji svoju decu, dokažite time, te ih upišete u naše hrvatske škole. Nekoji roditelji osobito bi rado dali decu u nemačke škole, jer da nemački jako

rabi u životu. To zna je, da danas nemački rabi, ali posle rata za nemački se kod nas ne će znati. Na željeznica, u suševima, na kot. poglavarstvu, kod općine i drugde biće samo hrvatski i talijanski uredovan jezik, jer ovde stanujemo samo mi Slaveni i Talijani. Nemaca tu nema i posle rata neće biti ni glasa ni traga Nemicima, ni njihovom jeziku. Jer posle rata biće prilike u Austriji posve drukčije i svakako u demokratskom i pravednom te snošljivom narodnom duhu preuredjene. Nemci će biti gospodari u svojoj, a mi u našoj kući a ovo pravedno će uređenje biti na korist i jednim i drugima.

Razredna lutrija. Srećke 5. razreda mogu se dignuti kod poslovnice Jos. Krmpotić, trg Custoza. Zrebanje počima 9. rujna te svršava 13. listopada.

Umorstvo mlade udevice u Pull. U ulici Sternneck br. 243 u drugom spratu na desno, stanuje obitelj Meichel, koja se sastoji od oca Ivana, koji sa svoja dva sina radi u arsenalu, te majke Anke, kojoj je u kućnim poslovima pomagala kćerka Marija udata Peraz mlada udevica od 25 godina. U istom hodniku stanuje Antun Pecher, radnik, koji se sada nalazi u Trstu na dopustu, a prijateljevao je s nekim Ermanom Fuchsom, brijačom u Cantiere Navale Triestino. Fuchs ima 34 godine, oženjen je te ima ženu i dvoje dece, koji žive u Trstu. Kod svog se prijatelja upoznao sa Marijom, koje lepota ga je očarala. Marija se u početku nije mnogo obazirala na njegovo udvaranje, a kad je saznala o pravom stanju stvari, izbegavala ga je. Pred nekoliko ju je dana Fuchs zamolio, e bi mu popravila njegovo odelo. Marija se molbi odazvala, te mu u četvrtak ujutro oko 9 sati odnela popravljeno odelo u njegov stan. Tom prilikom izgleda, kao da ju je Fuchs napastovao izjavivši svoje ljubavi, a možda i htio silovati. Nije izvesno, što se među njima zbilo, tek je Marija najednom izletela iz stana, grozno vičući. — Na njezinu vliku poletela majka iz svog stana i ugleda si jednu kćerku svetu u krvi, sa ranama na prsima i grlu, te zari-nutim nožem u šiji. Na majčino zapomaganje sle-tiše se susjedi, među kojima i neki mornar, k ji izvadili nož iz rane. Mariju poneseše zatim na po-stelju, gde je iza nekoliko časova izdahnula. — Pritušavši lečnik ustanovio je, da je smrt nastupila usled velikog gubitka krvi. Fuchs je odveden u zatvor, te dosada nije na sva postavljena mu pi-tanja dao nikakva odgovora. Mariju opisuju svi, koji su je poznavali, kao pošteni i čestitu ženu, vrlo odanu svojoj majci, koju je i svojim radom potpomagala. Zato je tim veća tuga čitave obitelji, pa događaj pobudjuje u gradu sveopću sućut.

Našim pretplatnicima na ratnim brodovima. Pošto nam stižu pritužbe, da mnogi naši pretplatnici na ratnim brodovima ne dobivaju našeg lista, kojeg mi im sveudilj šaljemo, izuzevši one, od kojih smo dobili list natrag, te sumnjamo da se naši listovi mesto da budu povraćeni, uništavaju, molimo one pretplatnike, koji ne primaju listove, neka nam to javu, da možemo poduzeti potrebne korake, jer zakon ne dopušta u nikakvom slučaju kradju tuđe imovine.

Šumeka kolonija u Villa Rizzi za siromašne učenike grada zaključit će se u nedelju dne 29. tek. m. na tri sata popodne sa vezbom učenika, na koje se pozivlju osobito roditelji dece, koja su tamo dolazila. Svaki drugi gost biće dobro došao. Mesno školsko veće.

Dražba. Dne 1. listopada t. g. obdržavaće se kod „Pferdeverwertungsstelle“ u Pazinu dražba 9 komada pomlatka konja i 5 komada pomlatka margaraca.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: Natporučnik Mallpeter; lučko lečničko nadzorstvo na brodu Njeg. Veličanstva „Adria“; lečničko nadzorstvo u vojarni ratne mornarice: fregatni lečnik dr. Stocky.

Mali oglasnik

Kupuje u svakoj količini zdravi i čisti drop od groždja. G. Guret, Trst, Via Sette Fontane 1.

Rabljeno pokucstvo: kupuje i prodaje tvrtka Filip Barbačić, Sišanska ulica.

Dolje s oružjem. Povest jednog života od Berte pl. Suttner, može se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franje Ferdinanda br. 3.

Knjige. Berta pl. Suttner: „Dolje s oružjem“ — Kriež: „Pan“ Pjesme. — „Prvi Maj“, drama. — M. Vukujević: „Sabrane pripovijesti“. — Upton Sinclair: „Industrijski Velikan“. — L. Tolstoj: „H a d ž i M u r a t“. — Krapotkin: „Omladinski“. — „Mečvara“, roman iz čikaških klasi- — Otto Braier: „Skupoća“, mogu se dobiti u P o d r ŭ ž n i c i Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franje Ferdinanda br. 3. — Narudžbe se opremaju brzo i točno uz pouzće.

Pojedini

ENJA listu: U pretpl... za čitavu god. K 48... za polugodište K 24... za tri meseca K 12... za mesec K 4... u malop... daju 16 fil. pojedini b... OGLASNI primaju se... opravi lista trg Custoz

Godina IV.

Tekom ovog... već dogodilo te... velikih svetskih... Tako se eto i... dogovoru sa nek... na to odlučio... tek godine vlas... vatskog Lista... Koliko mi bu... se, da bude ova... varao današnjim... na našem Jugu... Nadam se, predplatnika uve... mnogo i uvek n... Sve neka b... Naroda.

Pula, dne

RATI

Beč, 28. (I... lijanskoj fronti ne... skoju su frontu su... preuzele od Buga... glavica generalno

Berlin, 2... stana službeno ja... Cambrai i južno... Champagnei, Am... navale. Delomični... i Scarpe kao što... su velike navalne... skupine naslednik... Neprijatelj, koji je... na više mesta, bi... i između ceta... Cambrai, udarilo... zija po lutoj pali... Marquionna, između... i između Ribecou... prvi juriš neprija... Inchy-en-Tardois... Havrincourta i Fl... mu je, da prošir... severno od glavni... natrag do linije C... od glavne ceste... vima i po uspešn... žuma Bourlon—R... između Ribecou... sve navale nepri... courta suzbili sm... naca. Po zaključč... bačen na svoje li... njih. — Vojna sk... stolja: između... mične navale nep... zapadno od Jouy... cuzi, istočno od... meno sveže divizi... više puta opetova... Suippe i Aisnei s... jasmo u boju... južno od Son... šuma Cernay. Na... gona zaustavljeno... Clerge, Mont-Fau... opkoljenja. Naval... i istočno od njeg... linijama. Francuz... opeta teški: gubi... prijateljska letala... svoju 45., natpora... Bäumer svoju 3...

Na zapadno... jeva. Englezi i A... od 30 kilometara... su uznapredoval... Champagne i sev... su Francuzi i Am... si etekli samo ne...